

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

Umirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 120 Lei
Pe 6 luni . . . 60 Lei
Pe 3 luni . . . 30 Lei

Numărul 250 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Văduve și orfani

Un strigăt de durere care trebuie să fie auzit*)

de văd. Luiza Guiaș n. Grama.

»Bateți, și vi-se va deschide;
cereți, și se va da vouă!«

Muiatu-mi-am peana în cele mai triste lacrimi ale amărăciunii. Dau cale liberă unui murmur just, cu scopul clar și hotărât: Să ajungă la urechile, cari trebuie să-l auză. — Să-l auză fiecare preot sfințit, și care stă pe treapta mai înaltă, dar și care stă pe una mai joasă!

Noi văduvele de preot, cele mai vitrege fiice ale sorții, mame ale unor copii mai orfani decât toți orfanii, unde să alergăm după ajutor? Cui să ne adresăm, dacă nu Clerului bisericii noastre, dacă nu diecezelor cărora aparținem?

Aflați deci, iubiți „frați în Hristos“, — o spun nu pentru că n'ați ști-o, ci-pentru a Vi-o aduce aminte —, că noi în timpurile acestea grele, în mijlocul scumpetei enorme de astăzi primim anual 680 Lei ca pensie,**) cam atâta cât primește, pe lângă provizia întreagă, o subretă lunar. Și suma aceasta o ridicăm în două rate, tot la 6 luni! E greu s'o spui, s'o primești, s'o aștepti, dar încă să târguiești, ba să trăiești din ea! Mai primim apoi, din când în când — nu știm cât și nu știm când —, la 6—8—10 luni și ceva ajutor dela stat. Atunci alergăm cu cei 2—3000 Lei să mai ușurăm din conturi și să cerem, zimbând, ori lăcrimând, prin prăvălii să mai aștepte, că n'avem de unde achita suma întreagă.

Și când tu văduvă de preot, aparținătoare unei familii, care — de cele mai multeori — a dat o întreagă generație de servitori ai altarului, te vezi acum, din pricina unor nepăsări păcătoase ajunsă la mizerie, fiind silită să primești creditul străinilor — da! al lor! — nu poți să-ți stăpânești o revoltă, și adeseori, să fii crescută într'un sens cât de religios, chiar și un blestem.

Bine știm, că atâta penzie nu se poate da, ca numai din ea să trăiască o familie orfană de preot, dar totuși o sumă atât de bagatelă, atât de ridicolă, este — să mi-se ierte vorba — o adevărată rușine.

Pentru orientare amintesc, că scriitoarea acestor șire afară de acelea 4—5000 Lei ce le

*) Pentru a putea fi mai bine văzute din partea celor în drept, dăm fără nici o netezire, chiar aici la loc de frunte, aceste șire nepretențioase ale unei văduve preotese, care punând la o parte orice considerante de ordin femeiesc a ținut să strige în fața tuturor acest cuvânt rupt din sufletul sutelor și poate miilor de văduve și orfani, copleșiți de cea mai adâncă mizerie. Este un cuvânt, care într'adevăr va trebui să fie auzit, fiindcă situația precară a acestor existențe este de fapt — o spunem și noi — cu totul insuportabilă. N. R.

**) Așa este în eparhia Orăzii, dar situația nu este mai bună nici în celelalte eparhii. N. R.

primește anual ca văduvă, mai am: după postul ce-l ocup 18,000 Lei, pentru instrucții 2000, pentru cusut 2—3000 Lei, din picturi diletante 4—5000, ajutor dela părinți 5000 Lei, și cu toate acestea eu, care ziua propun în școală, iar până noaptea târziu învârtesc mașina de cusut, trăind cu toată această muncă grea și fără pauze, cât se poate de modest, pe lângă venitele de mai sus, între împrejurările de azi trebuie să port o jachetă al 8-lea an, o șapcă al 13-lea an, o păreche de ghete întregi al 5-lea an, să abdic de orice comoditate și să am pe deasupra — martor mie Dumnezeu —, un deficit regulat de circa 10,000 Lei pe an.

Și dacă așa stau eu cu 2 copii, cum stau altele cu mai mulți și mai în vârstă, neputând munci atâta? Sărmanele! Am văzut una mai în etate cu 7 petece pe o haină, iar alta muțându-se dela o poră la alta, ca să nu fie spre greutate nici uneia. Mai cunosc apoi una, care și-a târguit o jachetă veche dela o doamnă de Ungur cu câteva sute de Lei.

Trist! Foarte trist!

Și mă întreb atunci — și cu mine se întreabă atâtea — nu s'ar putea gândi preoții mai serios la soarta noastră? N'ar trebui oare să mediteze mai adânc asupra chestiei, să poarte un interes mai viu față de ea? N'ar putea oare să abdică în favorul nostru de câteva mii anual, ca să poată muri mai liniștiți!? Dar chiar și doamnele preotese, ale căror soți sunt în viață, n'ar putea oare renunța — mai ales celea cu dare de mână și celea fără copii — la vre-o haină mai scumpă, la ghete de lux ș. a., ca să aibă una mai de cinste și în zile mai grele!? Eu cred, că da! Preoții, cari nu pot ști când își vor închide ochii pe veci, lăsându-și familiile pe drumul cel mai gloduros al vieții, pradă miseriilor și tuturor înjosirilor, imposibil să fie atât de neprevăzători, atât de egoiști! Ar fi atunci nevrednici de reverenda ce-o poartă!

Și alte întrebări îmi pun: Oare asesorii consistoriali, nu s'ar putea lupta în virtutea puterii și a autorității lor mai stăruitor pentru interesele noastre!? Și, în sfârșit, Preasfinții arhieriei, văzând atâta mizerie de-o parte și nepăsare de alta, cu sfânta lor blândeță n'ar putea oare să înduplece pe oameni la jertfe, iar cu dreapta lor sfințită n'ar ști oare să iscălească un ordin circular, care să însemne pentru noi salvarea, un ajutor intensiv și sistematic!?

Dar nu! Ei nu ne cunosc situația! Aș crede mai curând că nu le vine în minte, că la ultima judecată, noi orfanii vom fi aceia pe cari ne vor arăta lor Dumnezeu Fiul zicând: „Acestora le-ați dat în numele meu, când au fost lipsiți, veniți de-a dreapta Tatălui meu!“, ori invers! Și cred așa, pentru că nu pot să-mi închipui, că există preot adevărat, care să fie în stare să-și închidă urechile, auzind apelul: „Dați orfanilor noștri!“

... Zilele trecute primește dela fetița mea,

care din grația Preasfințitului Valeriu și a bunului Ghera baci din Beiuș, este elevă a liceului de acolo, o scrisoare, în care îmi scrie: „Așa-i mamică scumpă, că pe Crăciun cu siguranță voi merge acasă? Eu nu mai știu ce să fac de dorul tău și a Dorichii...“ Și fiindcă nu știu cum și de unde voi putea scoate cei 300 Lei necesari, va trebui să răspund, cu mână de mamă: „Tu n'ai să vii acasă pe sârbători! Tu dragă ești orfană! nu-ți e permis să-ți fie dor de mamă-ta până'n Iunie, că drumul costă mult și a ta mamă nu are atâția bani“. Dar, va înțelege o copilă de 10 ani, de ce nu poate ea vedea pe mamă-sa!?

Și câte alte lucruri sfâșietoare de inimă aș ști să spun... La tot pasul te întâmpină lipsa și-ți pretinde mereu banul. Dar de unde? Ce să faci? Să furi? să jefuiești? Ori, Doamne ferește, dacă din fericire și nefericire eventual ești încă tinără, să iei o cale greșită, să primești vre-un ofert al domnilor cu pungă, a unor suflete negre a timpului prezent? Să te umilești atât de adânc? Să-ți pierzi și fericirea sufletului? — Nu se poate! Te oprește mintea, ambiția, demnitatea de femeie creștină și mai presus de toate conștiința!

Ce e dar de făcut?! Suflete preoțești răspundeți! Treziți-Vă! Priviți la orfani! Auziți glasul lor!

Se face cu încetul lumină. Noul organ de publicitate „Cuvântul“ dela București, în jurul căruia s'au grupat puteri din cele mai de seamă ca Nichifor Craișnic, C. Petrescu, Pamfil Șeicaru și alții, are, aproape număr de număr, lucruri cari vădesc o nouă mentalitate în aprecierea chestiunilor bisericești. Ura și dușmănia arătată din atâtea părți bisericii catolice nu are adăpost în coloanele acestui ziar, iar ortodoxismul, la rândul său, este prezintat și el în adevărata lui lumină, care începe să răsbătă pe încetul.

Relevând acest moment îmbucurător, ne simțim datori să și arătăm temeiul pe care razimă afirmația noastră. Vom cita deci două pasagii, cari grăiesc dela sine cu destulă putere.

Iată ce se spune bunăoară în numărul dela 12 Noemvrie sub titlul „Din palatul tainei“ despre Roma papală, atât de mult urgisită de alții.

Papalitatea e mai activă ca oricând. Reconcilierea cu Roma laică a înaintat în chip vizibil. Vre-o trei Concordate sunt quasi încheiate; cel cu România nu pare a mai întârzia mult. Insuși Herriot, cu toată dorința lui de a rupe legăturile reluate după război, nu face altceva, prin atitudinea-i din ultimile zile, decât să arate că sprijinul și alianța Vaticanului înfățișează totuși o forță ascendentă, pe care trebuie să se conteze. Sf. Scaun are o bine chibzuită politică externă, cu puncte de vedere asupra chestiunilor la ordinea zilei, cu intereseare vie la jocul marilor idei, din care trăește actualitatea.

Vaticanul nu mai e palatul tainei și amorțirii. Dela ferestrele înalte, dela care atâția predecesori s'au silit să înțeleagă lumea, Papa privește, judecă și opinează lămurit și hotărât, mărturisind siguranța viitoru-

lui marelui instituției, pe care o conduce din bătrânul palat galben, păzit de inofensivele halebarde ale gardei elvețiene.

În schimb, *biserica ortodoxă* se prezintă în fruntea numărului din 13 Noemvrie, sub titlul „Biserica funcționară”, cu semnătura dlui Nichifor Crainic, pe oum urmează:

Statul modern... a constrâns biserica în formele lui de organizare laică, a pipernicit-o și a redus-o la rangul unui departament între celelalte departamente. Biserica, din misionară, a ajuns funcționară, din autonomă subordonată, din poruncitoare, poruncită... Astăzi d. Alexandru Lapedatu se găsește în delicata situație de-a porunci bisericii lui Hristos...

Firește în această situație josnică, la care a constrâns-o statul laic, biserica e silită, prin violența puterii politice, să servească altor scopuri decât scopul veșnic, pentru care a fost întemeiată. Biserica funcționară de stat, cu state de salariu și cu șef laic, care poate fi indiferent din punct de vedere religios, sau deadreptul ateu, nu mai poate fi o biserică misionară... Supusă arbitrarului politic, biserica ajunge astfel o pseudo-biserică, iar creștinismul pe care e chemată să-l propage mecanic, funcționărește, biurocratic, un pseudo-creștinism.

Revistă bisericească.

Se știe, că „Anul sfânt” va fi inaugurat la 24 Decembrie c. în ajunul Crăciunului, când sf. Părinte va deschide poarta cea mare a bazilicii S. Pietro din Vatican. La auzul din care se pregătesc uneltele necesare acestei operațiuni au contribuit și de astă dată episcopii din întreaga lume catolică. Până acum a intrat, după un raport al revistei „Anno Santo”, o sumă de aproape 150,000 Lire și ea va mai crește.

Incepând cu ziua de 9 Noemvrie c. o săptămână întreagă s'au aranjat la Roma cele mai înălțătoare serbări de comemorare din prilejul aniversării de 1600 ani a închinării basilicii papale din Lateran (S. Giovanni in Laterano), cu ocaziunea cărora Cardinalul Pompili, vicarul Romei, a putut celebra sf. liturgie la altarul principal al basilicii, rezervat exclusiv Pontificilor romani. Cuvântările festive le-a

ținut în cursul întregii octave Cardinalul La Fontaine, patriarhul Veneției, unul din cei mai mari oratori ai bisericii. Primăria Romei a ținut să contribuie și ea la aceste festivități, oferind toate florile necesare pentru împodobirea bazilicii.

În 9 Noemvrie c. s'a binecuvântat din partea preoției tractuale, în frunte cu vrednicul protoșop Hățiegan dela Cojocna, *noua biserică din Țucul de jos*. Este una din cele mai frumoase biserici ale arhidiecezei noastre, un monument vrednic de memoria marelui Gheorghe Bariție, născut în această comună, și un frumos titlu de mândrie pentru credincioșii noștri de acolo, povățuiți atât de cuminte de păr. Ioan Pop, neobositul preot al Țucului.

Înțelepciunea ortodoxiei ardelenne adunată de curând la un congres în Oradea-mare a rezolvit *problemele concordatului* prin următoarele două hotărâri mântuitoare: „1. Încheierea concordatului cu Vaticanul să se abandoneze cu desăvârșire. 2. Regele României să păstreze toate drepturile avute de regele Ungariei asupra bisericii latine ca patron suprem în numirea de episcopi și dreptul de dispunere supremă, asupra tuturor averilor bisericești și mănăstirești”. — Privită din acest punct de vedere, chestia este într'adevăr atât de simplă, încât nu înțelegem ce a putut discuta d. Banu luni de zile la Roma și — mai ales — că guvernul pentru ce a cheltuit până acum atâta trudă și bani pentru soluționarea ei când o putea avea fără nici o trudă, și desigur mai ieftin, dela d. Ștefan Metes, inteligentul raportor dela Oradea mare, pe care-l propunem de urmaș al dlui Pennescu.

Dintre lucrările cari figurează în *programul actualei sesiuni a Sinodului dela București* încreștam următoarele mai importante: 1. Hirotoniile anglicane. 2. Comunitățile și bisericile române din străinătate. 3. Educația religioasă a tinerimei. 4. Pictura și sculptura bisericească. 5. Anteproiectul de lege relativ la

regimul cultelor. 6. Legea de organizare unitară a bisericii. 7. Reorganizarea vieții mănăstirești. 8. Reorganizarea seminariilor.

Din Constantinopol se anunță, că *patriarhul ecumenic Gregoriu a murit* acolo, după o boală îndelungată. — Ceice vreau să mute sedul patriarhatului la Ierusalim au acum prilejul de-ași valida părerea. Dar Grecii nu vor admite-o odată cu capul!

Săptămâna politică.

Terminându-se la Senat discuția asupra Mesajului printr'un expozeu al dlui Duca, ministerul de interne a depus *proiectul de lege pentru unificarea și descentralizarea administrației*, asupra căruia s'a aprobat urgentă.

— Lucrările pentru buget nefiind încă în stadiul ca noul proiect să poată fi depus, la Cameră nu s'a terminat încă discuția asupra Mesajului. Cu toate acestea ambele Case au luat la începutul săptămânii trecute o *nouă vacanță parlamentară*, intrunindu-se abia Lunia viitoare de nou. Ca titlu au servit cele două zile de sărbătoare și festivitățile dinastice dela Oradea mare.

— Dintre *lucrările opoziției* încreștam vorbirile mai însemnate dela Mesaj ale dlui N. Iorga și a păr. Manu — asupra căreia sperăm să putem reveni —, precum și intrunirile politice din diferite centre ale țării, cari au continuat și săptămâna trecută. Tot aici însemnăm, că partidul poporului și-a amânat congresul pe zilele de 19—21 Decembrie.

— În zilele de 3 și 4 Decembrie se va alege un nou deputat la Dej. În fața acestei alegeri lumea privește cu mult interes, fiindcă se știe doar că alegerile parțiale sunt — între împrejurări normale, firește, și fără furturi de urne — cele mai sigure dovezi ale puterii unui partid. Lupta se va da între candidatul partidului național și acela al guvernului, dar se vorbește și de o candidatură creștin-socială

Foia „Unirii”

Congresul marian dela Nantes.

— Spre un nou capitol al Mariologiei. —

În zilele de 14—16 Octomvrie c. s'a ținut — dupăcum anunțam într'un număr trecut — la Nantes (Franța) un important congres marian, care pe lângă rezultatul momentan de-a fi sporit în mii și zeci de mii suflete dragostea și devoțiunea față de maica Domnului, are și însemnătatea de a fi adus chestiunea definirii dogmatice a *assumpțiunii* Preasfintei Fecioare cu un pas mai aproape de realizare.

Având convingerea, că lucrările acestui congres pot interesa în deplină măsură pe cititorii acestui organ, dăm aici, după „L'Osservatore Romano”, un scurt resumat al acestor lucrări.

Potrivit obiceiului introdus prin congresele mariane anterioare de a se pune în discuție câte o singură problemă a Mariologiei, congresul din Nantes s'a ocupat de *chestiunea*, foarte actuală în legătură cu apropiatul Conciliu ecumenic, a *assumpțiunii* Preasfintei Fecioare.

Moartea Mariei.

Discuțiile au pornit, în chip firesc, dela chestia preliminară a morții Maicii Domnului, asupra căreia congresul s'a oprit la următoarele puncte.

1. Este absolut sigur, că *trupul Imaculatei a fost preservat de corupție* și n'a ajuns la pulverizarea, căreia îi suntem supuși, ca o urmare a păcatului strămoșesc, toți ceilalți muritori. Preasfânta Fecioară, fiind scutită și de păcatul strămoșesc, a fost după drept, ne-

muritoare, și dacă sufletul ei totuși s'a despărțit vremelnic de trup, aceasta s'a făcut pe urma supunerii ei unui decret divin, care a voit ca Maria să fie legată de toate misterele Fiului ei, participând, prin moartea sa, și ea la răscumpărarea noastră. Această vremelnică separare a sufletului ei de trup nu s'a făcut însă nici prin extenuarea a puterilor, nici prin boală, nici prin violență, ci pe urma unui simplu esces de dragoste.

2. În ce privește *locul unde a odihnit trupul Maicii Domnului* în timpul până la reînviere, sunt două păreri. Una susține, că ar fi fost înmormântată la Efez, și această părere e sprijinită de momente la aparență foarte puternice. Cu toate acestea par a fi mult mai sigure și mai întemeiate dovezile invocate pentru a doua părere, ca adevărat locul acesta trebuie căutat în Ierusalim.

3. Mult mai dificilă este *chestiunea amănuntelor ce au însoțit „somnul” Mariei*, privitor la cari istoria tace și asupra cărora n'avem decât substratul legendar al apocrifelor cuprinse sub titlul: „De transitu Mariae”. Valoarea documentară a acestora este evident foarte mică și nici istoria, nici teologia, nu poate răzima cu temei pe un fond atât de puțin consistent. Cu toate acestea mărturia lor nu poate fi pe deantregul respinsă. Ele dovedesc cel puțin atâtă că în veacul al V-lea, de când datează, cultul Preasfintei Fecioare era deja foarte răspândit între credincioși, căutând ele numai să dovedească originea apostolică a sărbătorilor mariane existente pe vremea aceea.

Doctrina *assumpțiunii*.

Trecându-se apoi la însași chestiunea *assumpțiunii*, s'au cercat temeiurile pe cari poate să razime credința, că *Maica Domnului* — al cărei suflet a fost separat câteva momente, ori poate chiar câteva zile, de trup —, pe care acest congres a înțeles să o pună în întregime la contribuție, provocându-se în special la autoritatea capetenilor teologiei vechi și moderne (sf. Thoma de Aquino, Bonaventura și ceilalți mari școlastici și teologi mai recent), ridică mai pe sus de orice discuție, că Preasfânta Fecioară este cu trup și cu suflet în ceruri, și aceasta pentru că este Maica Domnului, pentru că este împreună Răscumpărătoare, pentru că este Izvor al grației. Operile mai nouă ale teologiei, răzîmând firește pe elucubrările de covârșitoare importanță ale marilor teologi ai evului mediu, prezintă chestia atât de complex, încât ea poate fi socotită cu drept cuvânt, ca fiind în ultimul stadiu de evoluție cătră solemnă ei definire dogmatică, care nu poate să mai întârzie mult.

2. Un capitol separat al congresului a atins *chestiunea assumpțiunii în arta creștină*, insistându-se asupra materialului imens pe care devoțiunea creștinească l-a sugerat artiștilor — între cari atâtă de renume mondial — din toate epocile. Adevărat, că negăsind ei nici un temei istoric privitor la împrejurările morții și înălțării Preasfintei Fecioare, operile lor razimă în cea mai mare parte pe substratul legendar al apocrifelor, dar aceasta nu înseamnă, că ei s'ar fi gândit să dea

a unui profesor de teologie dela Gherla, care poate fi socotit, cu drept cuvânt, ca un puternic memento adresat partidului național, apropos de concesiile „ortodoxe“ ce se vorbește că ar fi să se facă frânturii goldișiene.

— Noul guvern Pașici a disolvat *parlamentul iugoslav*, fixând noile alegeri pe ziua de 8 Februarie. Socotind situația tulbure din Croația, se prevede o campanie electorală din cele mai agitate, care, afirmative, poate degenera chiar în mișcări revoluționare.

— Câteva districte ale guvernelor Odessa și Podolia au fost proclamate la 12 Octombrie din partea Sovietelor ca stat federal independent, sub numele de *republica moldovenească*, având capitala în Tiraspol. Având deplină independență în orânduirea afacerilor, interne și depinzând de Moscova numai în ce privește chestiunile cari ating întreaga Uniunea sovietică, noua republică e menită să fie o continuă momeală în ochii Basarabiei noastre. În locul cuceririi cu puterea armată, Sovietele încearcă deci o recucerire a Basarabiei pe calea persuasiunii morale.

— Fostul cancelar Seipel, întâmpinând anumite greutăți cu *formarea noului guvern austriac* a remis însărcinarea primită, recomandând în locul său pe leaderul creștin-social Ramek, viitorul cancelar al Austriei.

Știri mărunte.

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe p. *David Suciu* de adm. parohial la Straja, iar pe preoții *Ioan Bursu* din Ucea de sus și *George Furcovan* din Drăguș i-a pedepsit pentru apostazie cu degradare, lipsindu-i pentru totdeauna de toate drepturile și prerogativele statului preoțesc.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe p. *Octavian Mărcușiu* de profesor de religie la liceul din Năsăud, pe p. *Iosif Demian* de paroh la Călinești, pe p. *Iosif Fucic* de paroh la Văleni, pe p. *Petru Vlad* de adm. local la Ferești—Cornești, iar pe p. *Ștefan Sabo* de preot la Drighiu.

acestui substrat o adevărată importanță istorică. Pietatea credincioșilor față de Maica Domnului — foarte pronunțată în anumite epoce — le cerea opere în legătură cu adâncile lor convingeri, și atunci ei au găsit în apocrifile numite un simbolism care, fără a altera fondul dogmatic al chestiunii, răspundea destul de potrivit exigențelor artistice ale credincioșilor.

3. În ce privește, în sfârșit, *posibilitatea de a defini solemn doctrina assumptionii*, ridicând-o la rangul de dogmă, ce trebuie crezută „fide divina et catholica“, ea a fost analizată din partea p. Bainvel, decanul facultății teologice dela Paris. Acesta a arătat, cu un aparat științific din cele mai remarcabile care a făcut o profundă impresie asupra ascultătorilor, că condițiile recerute pentru a se veni la o definire solemnă, ca adevărată doctrină să fie adevărată, sigură și revelată, se găsesse toate în legătură cu doctrina assumptionii, iar încât privește condiția oportunității unei atari definiții, s'a căzut de acord că ne găsim în timpul cel mai potrivit, care dacă s'ar scăpa ar putea fi în detrimentul aranjării definitive a acestei chestiuni foarte mult agitate în timpul din urmă.

Un vot al congresului dat în acest sens s'a înaintat sf. Părinte al Romei cu rugarea ca pietatea credincioșilor față de Maica Domnului să fie cât mai curând încurajată prin definirea solemnă a dogmei assumptionii.

Serbările dinastice dela Oradea-mare. Ieri, în 21 Noembrie, s'a făcut la Oradea-mare, în cadrul unor impunătoare serbări, desvelirea monumentului ridicat acolo, M. Sale regelui Ferdinand. A participat M. Sa Regina, o întreagă serie de ministri, înalte fețe bisericești, numeroși parlamentari, și mult popor din județul Bihor, făcând din această serbare un prilej de manifestare a sentimentului dinastic, atât de puternic în părțile acelea.

Locaie. Măine, Dumineca săptămânii a treisprezecea după Înălțarea sf. Cruci va predica în catedrală p. *Gregoriu Pădurcan*, profesor la liceul de băieți.

— Atragem atențiunea publicului, că din cauza *mizeriilor dela poșta locală*, cari, se vede, sunt pe cale a se statornici de-abinele, să nu uite a însemna pe corespondența ce are și județul destinațiunii, fiindcă altfel se prea poate, ca ea să zăcărească în Blaj cu zilele, după ce actualii funcționari postali sunt cam slabi la... geografie.

— Ajungându-se, pe urma Apelului lansat de banca „Patria“, la rezultatul dorit, măine, Duminecă, la orele 11 se va ținea în localul băncii *adunarea generală de constituire a societății »Uzina electrică«*. — Lumina electrică a Blajului este deci ca un fapt împlinit.

Aniversara zilei de 1 Decembrie se va prăzui de nou în tot Ardealul. În vederea acestui praznic, un cercular al I. Preasfinției mitropolitului — care se va speda zilele acestea — dispune ca la 1 Decembrie să se facă în toate bisericile serviciu religios, la care să fie invitate autoritățile locale și la care preotul să țină o cuvântare comemorativă.

† **P. Ștefan Tăședanu**, paroh în Ciumești (eparhia Orășii), și autorul mai multor studii istorice publicate în revista „Cultura Creștină“, pentru cari a fost ales membru corespondent al Academiei române și al Comisiunii monumentelor istorice, s'a stins pe urma unui incident încă nelămurit în Valea lui Mihai la 25 Octombrie, în anul 46 al vieții și 20 al preoției sale cinstite! — Odihnească în pace!

† **P. Mihail Erdöss**, preot în Boinești (eparhia Gherlei), s'a stins la 31 Oct. în anul 40 al vieții și abia 14 al preoției sale cinstite. — Fie-i partea cu dreptii!

† **P. Mihail Bangârdean**, preot pensionar al eparhiei gherlane, s'a stins la 22 Octombrie c. în anul 79 al vieții și 51 al preoției sale. — Odihnească în pace!

Cărți & reviste.

I. SLAVICI, *Nușele*. Ediția III. București („Cartea Rom.“) 1924. Prețul 50 Lei.

MICHEL D'HERBIGNY S. I., *L'Ame religieuse des Russes* d'après leurs plus recents publications. Roma (Ed. Institutului Pontificiu oriental: Piazza della Pilotta 35). 1924.

Sub titlul „Orientalia Christiana“, Institutul pontificiu oriental, prezidat de eruditul autor al acestei cărți a scos până acum două volume de câte peste 300 pagini, cari se pot avea contra 20 franci francezi de fiecare. Această nouă publicație a p. Dr. Herbigny deschide al treilea volum al importanței întreprinderi menite a apropia sufletul oriental de preocupările cercurilor de cultură ale Apusului, pentru cari Orientul cu bogatele lui comori sufletești este aproape necunoscut. După cele mai noi izvoare rusești, ni-se dă bunăoară și în această lucrare a ilustrului orientalist, o minunată sinteză a „Sufletului religios a poporului rus“, după cum s'a manifestat: a) în cursul persecuției, sovietice și b) în coloniile de emigranți. — O recomandăm tuturor cu tot dinadinsul.

C SANDU ALDEA, *Pe drumul Bărăganului*, Ed. III. București („Cartea Rom.“) Prețul 40 Lei.

MIHAIL SADOVEANU și D. D. PĂTRĂȘCANU, *Din viețile sfinților*. I Spe Emaus. București (Ed. Cartea Românească) 1924. Prețul Lei 35.

Desi a apărut încă pela începutul acestui an, am face un adevărat păcat să nu atragem atenția cititorilor noștri asupra acestui volum, împodobit cu minunate reproduceri artistice, prin care scriitorii de talia lui M. Sadoveanu și a soțului său, cearcă să imprăștie în lumea gândirii și simțirii românești semința înălțării sufletești ce se desprinde cu atâta putere din viețile sfinților.

ILIE MORLOVA, *Cultura legumelor*. Ediția II revăzută. București („Cartea Rom.“) 1924. Prețul 40 Lei.

IULIU MAIOR, *Despre păcat*. Gânduri, sfaturi și povești îndreptate către creștinii zilelor noastre. Blaj 1924. Prețul 5 Lei.

Pe mai bine de 60 pagini, d. Maior dă în broșură, ca Nr. 1 al bibliotecii „Cărțile bunului creștin“, poveștile pe cari „părintele Iuliu“ le imprăștiasse înainte ca „grăunțe sufletești“ cititorilor săi din „Unirea Poporului“, al cărei redactor este. Este un bun gând, care merită a fi sprijinit cu toată puterea.

CALENDARUL GOSPODARILOR pe 1925, întocmit de I. Simionescu. București („Cartea Rom.“) 1924. Prețul Lei 15.

Acest prim calendar ce ne-a sosit la redacție este întocmit cu multă grija din partea dlui Simionescu, care deși profesor universitar crede a nu fi sub demnitatea sa acest lucru, din care poate ieși atâta bine pentru satele noastre.

VIATA. Revistă populară catolică. An. X Nr. 11 (Noembrie). Halăucești (jud. Roman). Prețul 4 Lei. Abonamentul 30 Lei pe an.

MIȘCAREA LITERARĂ. Gazetă săptămânală de critică și informație literară, artistică, și culturală. An. I Nr. 1 (15 Noembrie). București, Calea Victoriei 52. Prețul 5 Lei. Abonamentul 250 Lei pe an.

Sub conducerea iscusită a cunoscutului scriitor Liviu Rebreanu, „M. L.“ ne va da, dupăcum arată subtitlul, o orientare — ne place să credem — totdeauna competentă asupra mișcării literare și artistice dela noi, umplând prin aceasta un adevărat gol al vieții noastre culturale. Acest prim număr se prezintă în condiții esecelente, îndreptând cele mai bune nădejdi pentru viitor.

NOUA REVISTĂ BISERICESCĂ. Publicație pedagogică creștină. An VI Nr. 7-8 (Octombrie—Noembrie). Apare lunar. Director: Teodor P. Păcescu. București (Principatele Unite 60). Pe an 75 Lei.

A HIRNÖK. Revistă creștină socială, literară și artistică. Apare de 2 ori la lună. An. XXI Nr. 22 (15 Noembrie). Cluj (Mănăstirea franciscană). Abonamentul Lei 120 pe an.

O revistă foarte bine îngrijită, care aducând, aproape număr de număr, bune traduceri din literatura românească (în acest număr: Trei bani de Al. Vlahuță tradus de Márton István) poate conta cu drept cuvânt să i-se dea și din partea românească toată atențiunea.

REVISTA GENERALĂ A INVĂȚĂMÂNȚULUI. An. XII Nr. 9 (Octombrie). București (Calea Plevnei 29). Prețul 15 Lei.

Telefonul „Unirii“.

Dr. R. Cluj. Ținând seamă de numărul mare al celor ce vreau să participe la peregrinajul nostru roman, comitetul central al provinciei noastre bisericești, intrunit Joia trecută aici în Blaj, a hotărât să pună în prospect chiar două pelerinaje: Unui pe drumul mai scurt peste Fiume-Ancona, iar al doilea peste Constantinopol, Pireu, Napoli, urmând ca ele să se facă, după împrejurări, deodată, ori eventual unul primăvara pe la sfârșitul lui Aprilie, iar al doilea toamna, pe la sfârșitul lui Septembrie. Costul drumului, de circa 2 săptămâni, ar varia între 6-10,000 Lei. Cu amănunte mai bogate vom servi în numărul viitor.

„Lumina satelor“. Sibiu. Deși suntem siguri, că nu veți rectifica, fiindcă ar însemna să Vă nimiciți întreagă acțiunea de propagandă — întemeiată pe scoriturii și minciună —, Vă amintim, că orfanul Bugeac, originar din Cibiu, nu a fost »zvărlit afară« din Orfelinatul nostru dela Obreja, ci a plecat singur, momit, se vede, din partea unchiului său dela Cibiu, încăput pe mâna faimosului p. Terentie, misionarul Dv. de acolo. Plecând dela noi curat și pus în rând, cum sunt toți orfanii de acolo, va trebui să căutați germeii boalelor feliurite »raia« și altele, cari s'au descoperit asupra lui, în alt loc și în special în propriul dv. orfelinat, unde a fost trimis dela Cibiu și unde, pe cât știm, nu acesta e primul caz de »imbolnăvire«. Boala și durerile sârmanului orfan nu stau deci »pe sufletul Blajului«, cum Vă place să spuneți, ci — dacă peste tot stau pe sufletul cuiva — stau pe suflete cu totul străine de sufletul Blajului și a călugărilor noastre dela Obreja.

„Logea Românească“. Cluj. Că »Opaițul« satelor dela Sibiu o face, mai înțelegem, dar ca și Dv. să scrieți că la congresul catolicilor maghiari dela Arad ar fi luat parte »toți păstorii poporului român unit din Blaj, Orade, Lugoj și Gherla«, afirmând despre vlădicii uniți,

că »au slujit alături de cei papistași, când bine știți, că nici unul n'a participat, este totuși prea, prea... Și asta cu deosebire când vă permiteți și concluzia: »Grozav ce mult țin frații uniți la națiunea românească!« — Nu, domnilor, aeeste nu-s apucături românești, și cu atât mai puțin creștinești.

Dr. B. Gherla. Iată vestim la acest loc, că »Liturgierul cu litere cirile, tipărit sub Petru Pavel Aaron și având pereți de lemn, care purta sigilul bisericii din Rodna nouă«, este proprietatea p. canonic Dr. Octavian Domide dela Gherla, care roagă pe celce l-ar fi găsit într'o biserică din Blaj să binevoiască a i-l trimite. — Să sperăm deci, că această carte prețioasă se va întoarce »clamando ad Dominum«.

M. Lugoș. Statutele »sf. Unire« nu sunt încă »probate și astfel nu poate face nimica. Lucrările ei se vor începe deci abia în anul viitor 1925. Consiliul de administrație și-a ales de prezident pe p. Dr. Ioan Bălan, iar de viceprezident pe p. Dr. Nicolae Brinzeu.

P. Petroșeni. Informații referitoare la pelerinaj puteți avea dela toate centrele episcopicești și dela secretarul general p. Dr. I. Coltor în Blaj.

N. Aiud. Totul este în ordine.

Consistorul arhiepiscopesc gr.-catolic — Blaj.

Nr. 5520—1924.

Concurs la stipendii.

Prin aceasta publicăm concurs până la 13 Decembrie 1924 inclusive la următoarele stipendii:

I. Din fundațiunea „Alexă Bidian“.

Stipendii adecvate tuturor nepoților din frați și consăngenilor fundatorului până la gradul IV, fără considerare la natura studiilor ce le urmează, fie chiar și la măestrii.

II. Din fundațiunea „Ioan Daniel Dănuț de Fersig“.

Un (1) stipendiu de 500 Lei.

La acest stipendiu pot concurge studenți români gr.-cat. dela orice școală, sunt însă preferiți consăngenii fundatorului și numai în lipsa acestora se vor conferi altora.

III. Din fundațiunea „Augustin Laday“.

Stipendiile sunt destinate pentru tineri români gr. cat., cu preferință de aceia, cari voiesc a păși pe cariera industrială, comercială, tehnică și agronomică.

IV. Din fund. „Ioan M. Moldovan“.

Un (1) stipendiu de 2000 Lei, destinat pentru studii academice.

Două (2) stipendii de câte 1000 Lei, pentru elevi la școlile secundare de orice natură. — Consăngenii au preferință.

V. Din fund. „Dionisiu de Șimon“.

Un (1) stipendiu de 500 Lei pentru agronomie. — Preferință au rudeniile.

VI. Din fundațiunea „Alex. St. Șuluțiu“.

Patru (4) stipendii de câte 400 Lei plus câte un ajutor de 4800 Lei, pentru tineri cari studiază dreptul ori medicina, afară de patrie.

Două (2) stipendii de câte 300 Lei plus câte un ajutor de 3600 Lei, pentru tineri cari studiază tehnica, metalurgica, pedagogia ori științele reale, afară de patrie.

Zece (10) stipendii de câte 200 Lei plus câte un ajutor de 2400 Lei, pentru tineri cari studiază dreptul în patrie.

Cinci (5) stipendii de câte 100 Lei plus câte un ajutor de 1200 Lei, pentru elevi la liceu în clasele superioare.

Două (2) stipendii de câte 60 Lei plus câte un ajutor de 750 Lei, pentru elevi la liceu în clasele inferioare.

Consăngenii au preferință.

VII. Din fundațiunea „Vancea — Cassa arhidiecezană.“

Un (1) stipendiu de 300 Lei, pentru studii academice.

Două (2) stipendii de câte 150 Lei, destinate pentru elevi la liceu.

Rudeniile au preferință.

VIII. Din fundațiunea „George Vișa“.

Un (1) stipendiu de 600 Lei, pentru perfecționarea studiilor în străinătate.

Un (1) stipendiu de 300 Lei, pentru studii academice. — Rudeniile au preferință.

IX. Din fundațiunea „I. T. Chețianu“.

Două (2) stipendii de câte 500 Lei, pentru elevi dela școlile din Blaj.

Rudeniile au preferință.

X. Din fundațiunea „Efraim Klein“.

Un (1) stipendiu de 300 Lei, destinat pentru elevi la liceul din Blaj. — Preferință au elevii din familiile Klein și Munthiul.

XI. Din fundațiunea „Dr. S. Romoșan“.

Un (1) stipendiu de 1864 Lei, pentru universitate și academii.

Un (1) stipendiu de 816 Lei, pentru elevi la liceu.

Preferință au cei de origine nobili.

Concurenții la toate stipendiile de mai sus au să alătore la suplicile lor: certificat școlar în copie autentică, *carte de botez dela preot*, atestat de paupertate, atestat medical și pentru dovedirea consăngenității cu fundatorul au să alătore atestat dela oficiul parohial respectiv și respective tabela genealogică exact dedusă. Sunt datorii mai departe să determine apriat suma și soiul stipendiului, pe care îl cer.

Cererile intrate după termen, nu vor fi luate în considerare.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 15 Noemvrie 1924.

(118) 1—5

Vasile Suciu m. p.
arhiepiscop și mitropolit.

FOTO-REMBRANDT.

E. L. BORDÁN și PIELLE R.

fotografist, pictor artist, atelier de fotografiat.

Cluj Str. Șaguna 13.

Fotografii artistice, tablouri de oleu și aquarell portrete artistice și pentru copii, fotografii de fabrică și arhitectonice.

Sirocco 539 (117) 1—4

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 2—3

Mare asortiment

de mărfuri din Cehoslovacia ca: Zefire,

Delenuri, Satinuri, Basmale etc., precum și o

dădii bisericești: Vestminte

și Prapori din cele mai bune

stofe elvețiene, apoi Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de

prapori cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande

din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

„UNIREA“

Nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănu.

UZINA ELECTRICA S. A. BLAJ.

Convocare.

Avem onoare a vă ruga, să binevoiți a lua parte la Adunarea generală de constituire a societății: Uzina Electrică S. A. Blaj, care va avea loc Duminică în 23 Noemvrie 1924 la orele 11 a. m. în localul băncii »Patria«.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.

2. Constatarea rezultatului subscrierilor acționarilor prezenți și a capitalului reprezentat.

3. Hotărârea asupra înființării societății.

4. Desbaterea și votarea statutelor.

5. Alegerea membrilor în Consiliul de Administrație și a Cenzorilor.

6. Inchiderea Adunării.

Blaj, la 16 Noemvrie 1924.

„PARRIA“

Bancă pentru Credit Com. și Ind., Blaj.

Dr. Victor Macaveiu m. p. Muntean m. p.

Casă de vânzare

cu prăvălie și etaj în centrul orașului

BLAJ str. T. Cipariu Nr. 26.

Informațiuni I. TILEA Cluj str. Regele Ferdinand 93. (130) 3—3.

Preoțime!

Nou Apărut!

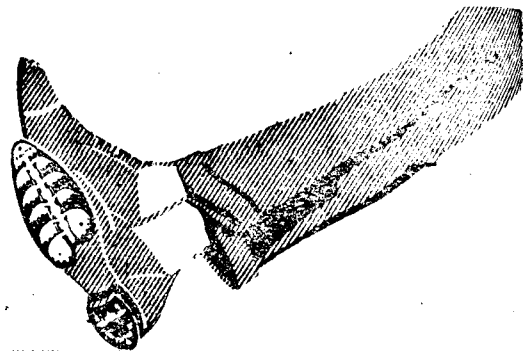
Predici la morți

de I. MARGA, protopop

1 expl. 45 lei, plus 5 lei porto.

Se află la Librăria Anca. Cluj.

(33) 2—20

Talpa și tocul de cauciuc PALMA,

este cel mai bun, pentru că ușurează mersul și nu face șgomot, păstrează picioarele și ghetele, fiind tot odată mai durabile de cât pielea. ○○○○○○

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTTA

BROSURĂ INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO. CERETI LA FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.